

Η συμβολική βία ως όργανο του φασισμού (Ηλεκτρονικό Άρθρο)

Ιστορικό Σημείωμα

Αυτό το ηλεκτρονικό άρθρο δημοσιεύτηκε από το [αφοα](#) στις 18/10/24.

Περιεχόμενο

Η συμβολική βία ως όργανο του φασισμού

✍️ Χριστόφορος Πισσαρίδης

Η **συμβολική βία**, μια έννοια που αναπτύχθηκε από τον κοινωνιολόγο Pierre Bourdieu, αναφέρεται στην επιβολή των αξιών, των κανόνων και των συμβόλων μιας κυρίαρχης ομάδας σε περιθωριοποιημένες κοινότητες, νομιμοποιώντας και δικαιώνοντας έτσι την ανισότητα. Σε φασιστικά πλαίσια, αυτό εκδηλώνεται συχνά μέσω ιδεολογιών και συμβόλων που ενισχύουν την κυριαρχία μιας ομάδας ενώ υποβαθμίζουν άλλες.

Ας ρίξουμε μια γρήγορη ματιά στη συμβολική βία των υπό δημιουργία φασιστικών καθεστώτων του 20ου αιώνα.

Κατά την άνοδο του ναζισμού στη Γερμανία στις αρχές της δεκαετίας του 1930, οι πρώτες επιθέσεις σε κομμουνιστές, σε άλλους πολιτικούς αντιπάλους και σε Εβραίους **συνέβαιναν δημόσια**, με τους περισσότερους πολίτες να παρακολουθούν χωρίς να αντιδρούν. Η συλλογική αυτή σιωπή έδωσε χώρο στη φασιστική βία να γίνει αποδεκτή και να κλιμακωθεί.

Παράλληλα, στην πρώιμη φασιστική Ιταλία του Μουσολίνι, οι σκουάδρες (squadristi), ένοπλες στρατιωτικές ομάδες, επιτίθενται σε σοσιαλιστές, μετανάστες και αντιφασίστες. Το κράτος δικαίου, όχι μόνο παρουσιάζεται **ανίκανο** να τιμωρήσει τις επιθέσεις αυτές, αλλά στη συνέχεια τις **ανεχόταν** και μετά τις **ενθάρρυνε**, θέτοντας τα θεμέλια για την πλήρη φασιστικοποίηση της χώρας.

Τα ιστορικά αυτά παραδείγματα αποδεικνύουν πως η συμβολική βία δεν είναι ένα τυχαίο ή αποσπασματικό φαινόμενο, αλλά μια στρατηγική που χρησιμοποιείται για να εδραιώσει την κυριαρχία και να νομιμοποιήσει τον αποκλεισμό των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων. Είτε μέσω της σιωπής των πολιτών, όπως στη Ναζιστική Γερμανία, είτε μέσω της κρατικής ατιμωρησίας, όπως στην Ιταλία του Μουσολίνι, η συμβολική βία ανοίγει τον δρόμο για την κανονικοποίηση και κλιμάκωση της φυσικής βίας.

Αν συνδέσουμε αυτά τα ιστορικά μαθήματα με τα πρόσφατα περιστατικά ρατσιστικών επιθέσεων στη Λεμεσό, μπορούμε να δούμε πώς αυτή η αλυσίδα εξελίσσεται ξανά, αυτή τη φορά στους δικούς μας δρόμους. Οι επιθέσεις στους μετανάστες διανομείς δεν είναι μεμονωμένα γεγονότα αλλά εκδηλώσεις μιας βαθύτερης, διαρθρωτικής μισαλλοδοξίας που έχει αρχίσει να κανονικοποιείται. Η συμβολική βία εκφράζεται μέσω της περιθωριοποίησης και του στιγματισμού αυτών των ανθρώπων ως «ξένων σωμάτων», δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για την αποδοχή της φυσικής βίας εναντίον τους.

Όπως συνέβη και στα φασιστικά καθεστώτα του παρελθόντος, το κράτος παρουσιάζεται ανίκανο να προστατέψει τα θύματα και να επιβάλλει τον νόμο. Αυτή η αδράνεια, αν συνεχιστεί, μπορεί να ενθαρρύνει περαιτέρω την κλιμάκωση της βίας, όπως συνέβη όταν οι σκουάδρες του Μουσολίνι ανέλαβαν δράση χωρίς συνέπειες. Και εδώ, η κοινωνική σιωπή παίζει καταλυτικό ρόλο: όσο οι επιθέσεις συνεχίζουν να λαμβάνουν χώρα υπό το βλέμμα μιας αδιάφορης κοινωνίας, τόσο ενισχύεται η νομιμοποίηση του φασισμού.

Αν δεν αντιδράσουμε τώρα, κινδυνεύουμε να δούμε την ιστορία να επαναλαμβάνεται. Η φασιστική βία, είτε συμβολική είτε φυσική, στρέφεται ενάντια σε ό,τι αντιλαμβάνεται ως διαφορετικό και επικίνδυνο. Οι φασιστικές επιθέσεις δεν στρέφονται όμως αόριστα ενάντια σε ξένα άτομα, αλλά ενάντια σε φτωχούς εργάτες και εργάτριες, στα πιο ευάλωτα κοινωνικά σύνολα. Η βία αυτή είναι, λοιπόν, εξαιρετικά επικίνδυνη όχι μόνο για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια, αλλά και για τη συνοχή και αλληλεγγύη της εργατικής τάξης. Χρειάζεται μαζική κινητοποίηση και αποφασιστικότητα για να σπάσουμε τον κύκλο της ατιμωρησίας και της συνενοχής. Γιατί αν κάτι μας δίδαξε η ιστορία, είναι πως όταν η συμβολική βία αφεθεί να δράσει ανενόχλητη, η φυσική βία δεν αργεί να ακολουθήσει.

[Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση](#), [Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση](#), [Ηλεκτρονικά Άρθρα](#), [Φασισμός](#), [Δεκαετία 2020-2029](#), [2024](#), [αφοα](#), [Κοινότητα Αγώνα \(Ομάδα\)](#), [Απροσδιόριστη Τοποθεσία](#)

From:

<https://movementsarchive.org/> - **Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο**

Cyprus Movements Archive

Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:digital:afoa:symbolic_violence

Last update: **2025/12/19 09:53**

